

Ministerie van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Algemene Rekenkamer
t.a.v. dhr. Visser
Postbus 20015
2500 EA DEN HAAG

Directie Financieel- Economische Zaken

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
4127267

Datum 20 april 2020
Betreft Reactie op het conceptrapport bij het jaarverslag 2019 van de Koning

Geachte heer Visser,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw conceptrapport bij het jaarverslag 2019 van de Koning. Tot mijn genoegen constateert u dat de in het jaarverslag opgenomen financiële verantwoordingsinformatie op totaalniveau rechtmatig, betrouwbaar en ordelijk weergegeven is en voldoet aan de regels voor het inrichten van de jaarverslagen.

Sinds de invoering van de Wet financieel statuut van het Koninklijk Huis (WFSKH) in 1973 ontvangt de Koning grondwettelijke uitkeringen. De grondwettelijke uitkeringen bestonden vanaf 1973 uit een inkomensbestanddeel (C) en verder uit middelen voor niet-declarabele kosten voor personeel (A) en voor materieel (B). Bij de technische aanpassing van de WFSKH in 2008 is het inkomensbestanddeel de A-component geworden en de B-component heeft betrekking op personele en materiële uitgaven. Zie voor een nadere toelichting hierna. Dit vormt artikel 1 van de begroting van de Koning.

Daarnaast mocht vanaf die tijd de koning de functionele kosten declareren bij het Rijk. In het begin bij verschillende ministeries en op basis van het rapport van de Stuurgroep herziening stelsel kosten Koninklijk Huis (rapport-Zalm, Kamerstuk 31 700-I, nr. 5, bijlage) worden de uitgaven verantwoord op artikel 2 van de begroting van de Koning.

Ten aanzien van inzicht in deze uitgaven geeft u terecht aan dat dit, in navolging van de voorlichting Afdeling advisering van de Raad van State uit 2016 (Kamerstuk 34 550-I, nr. 2, pag. 18 e.v.), moet worden afgewogen tegen het belang van bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de Koning. Artikel 41 Grondwet waarborgt de ruimte die de Koning heeft voor de inrichting van zijn Huis. Deze waarborg is van wezenlijk belang voor de eigen invulling die de Koning aan het

koningschap geeft. De enige voorwaarde die hieraan is verbonden, is de inachtneming van het openbaar belang door de Koning. Voor het in acht nemen van die voorwaarde bestaat ministeriële verantwoordelijkheid. Als ijkpunten bij het in acht nemen van het openbaar belang noemt de Raad van State met name het niet vermengen van functionele mogelijkheden en privébelangen, het voldoen aan (inter)nationale wet- en regelgeving en handhaving van de eenheid van de Kroon en het regeringsbeleid. Deze ijkpunten zijn van belang voor de Koning bij de toepassing van artikel 41 Grondwet maar eveneens voor de Minister-President, zowel bij de beoordeling of het openbaar belang in acht wordt genomen als bij het bewaken van de ruimte die de Koning heeft.

Vervolgens geeft u aan dat de afwegingen die de Minister-President maakt bij de beoordeling inzichtelijk moeten zijn. Zoals ik in mijn reactie op de voorlichting aangaf, moet de Minister-President desgevraagd aangeven op welke gronden hij tot het oordeel is gekomen dat aan de voorwaarde van artikel 41 Grondwet – het in acht nemen van het openbaar belang – is voldaan. Een hiervoor ingerichte intern administratieve organisatie en control framework voor de begroting van de Koning moeten in dit licht worden gezien. Daarin is een regulier overleg opgenomen tussen de directeur Financieel-Economische Zaken van Algemene Zaken en de Thesaurier van Zijne Majesteit de Koning van de Dienst van het Koninklijk Huis (DKH). Bij dit overleg is een zogenaamde "brengplicht" aan de zijde van de Thesaurier van kracht. Dit betekent dat de Thesaurier bepaalde uitgaven of handelingen, die buiten de reguliere bedrijfsvoering van DKH vallen en die naar zijn oordeel hiervoor in aanmerking komen, dient te melden aan AZ. Daarnaast vindt, zoals u ook constateert, overleg plaats met andere ministeries over de uitgaven die samenhangen met het koningschap en die in de begrotingshoofdstukken van deze ministeries vallen. Dit vindt plaats in de vorm van de Regiegroep Begroting van de Koning.

Tot slot adviseert u om een vijfjaarlijks te beoordelen of de hoogte van deze B-component aangepast moet worden op basis van nieuwe ontwikkelingen.

De huidige B-component bleef, behoudens een technische, budgettair neutrale aanpassing in 2008, vanaf 1973 wettelijk ongewijzigd. Er was alleen sprake van wettelijke indexatie.

Door de wettelijke indexatie, het uitblijven van wettelijke aanpassingen van het geheel of onderdelen van de WFSKH en diverse feitelijke ontwikkelingen waarbij bijv. bepaalde kostensoorten bij de declarabele uitgaven (bijv. telefoon) verdwenen en nieuwe ontstonden bijv. ICT),

kreeg de oude B-component voor materiële onkosten, evenals de vergelijkbare post voor personeel (de oude A-component), feitelijk het karakter van een "lump sum". Deze ontwikkeling van indicatieve optelsom van historische kostensoorten uit de jaren zestig tot "lump sum" voor niet-declarabele uitgaven werd in 2008 bezegeld en expliciet geformaliseerd door een technische actualisering van de WFSKH waarbij de A- en B-componenten werden samengevoegd tot de huidige wettelijke B-component van niet-declarabele kosten voor personeel en materieel.

Hierdoor is voldoende ruimte aanwezig om nieuwe ontwikkelingen op te vangen binnen de bestaande B-component. Een vijfjaarlijkse beoordeling of de hoogte van deze B-component aangepast moet worden op basis van nieuwe ontwikkelingen is hierom niet benodigd. Ik signaleer hierbij overigens dat een aanpassing van het bedrag buiten de wettelijke indexatie gepaard zou moeten gaan met een wetswijziging die met ten minste twee derden van het aantal uitgebrachte stemmen van de kamers der Staten-Generaal moet worden aangenomen.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

DE MINISTER-PRESIDENT,
Minister van Algemene Zaken,

Mark Rutte